

BÖLÜM 1 ◀

TERAPÖTİK DOKUNUŞ VE HEMŞİRENİN ROLÜ

Nilgün ÖZBAŞ¹
Gurbet BADURYERİ²

1. TERAPÖTİK DOKUNUŞUN KÖKENİ

Terapötik dokunuş, kökleri Doğu mistisizmine dayanan bir tekniktir (3). Terapötik dokunuş esasında binlerce yıldır çeşitli toplumlarca uygulanan, en eski hiyerogliflerde, çivi yazılı yazılarında ve piktograflarında kaydedilen eski bir şifacılık yöntemidir (4). Buna karşın yakın zamanda sistematize edilmiştir. Terapötik dokunuş New York Üniversitesi'nde hemşirelik profesörü olan Dr.Dolores Krieger ile şifacı Dora Kunz tarafından 1970'li yılların başında geliştirilmeye başlanmış ve 1972'de uygulamaya geçilmiştir (5). Yetenekli bir terapist aynı zamanda şifacı olan Dora Kunz elleri ile hasta olan bir bireyin iyileşmesine yardımcı olmanın, tüm insanlarda var olan bir özellik olduğunu düşünmüştür. Bu fikirden yola çıkarak yaptığı gözlemler sonucu terapötik dokunuş yönteminin evrensel olduğunu görmüş ve yöntemin prensip ve uygulamalarını oluşturmuştur. Bu kadim şifa tekniğinin geliştirilmesinde katkı sağlayan kişi olan Dr. Dolores Krieger tarafından ise "Terapötik Dokunuş" olarak isimlendirmiştir (6).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni Sağlık Yüksekokulu, nilgun.ozbas06@gmail.com

² Bilim Uzm., Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi, gurbet.bdr@gmail.com

olduğunu göstermektedir. Türkiye’de henüz yaygın olamayan terapötik dokunuş uygulamaları ve klinik çalışmalar Amerika’da desteklenmekte ve aktif olarak uygulanmaktadır (2,28). Terapötik dokunmayı uygulayabilmek için hemşirelerin özel eğitim alması gereklidir (29). Ülkemizde Therapeutic Touch International Association üyesi Serbülent Biçer tarafından Temel, Orta ve İleri Seviye olmak üzere üç aşamalı olarak Terapötik Dokunuş Eğitimi verilmektedir (5).

SONUÇ

Yapılan çalışmaların olumlu bulguları, terapötik dokunuş gibi noninvaziv, nonfarmakolojik müdahalelerin, ilaçların istenmeyen yan etkilerinin hiçbiri olmadan; çeşitli gruplardaki hastaların ağrı, yorgunluk, bulantı, anksiyete, depresyon gibi semptomlarını azaltmada etkin bir alternatif tedavi yöntemi olduğunu kanıtlamaktadır. Böylelikle yaşam kalitesi üzerinde pozitif bir etki sağladığı söylenebilir. Eğitimini almış kişilerce uygulanması da oldukça kolaydır. Bu nedenle ülkemizde alternatif ve tamamlayıcı tedavilere olan ilginin artması ile terapötik dokunuşun da dikkatleri çekmesi kaçınılmazdır. Hemşireler profesyonel hemşirelik uygulamalarına terapötik dokunma yöntemini de ekleyerek hasta yararına olacak sonuçlar elde edebilir.

KAYNAKLAR

1. Khorshid L, Yapucu Ü. Tamamlayıcı tedavilerde hemşirenin rolü. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2005;8(2): 124-130.
2. Turan N. Yoğun bakım ünitesinde terapötik dokunmanın önemi. *Acibadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2015;6(3):134-139.
3. Glazer S. Therapeutic touch and postmodernism in nursing. *Nursing Philosophy*. 2001;2(3):196-212. DOI:10.1046/j.1466-769X.2000.00061.x
4. Krieger D. Therapeutic touch: the imprimatur of nursing. *American Journal Of Nursing*. 1975;75(5):784-787.
5. Therapeutic Touch International Association. *TT – Turkey*. (05.02.2023 tarihinde <https://therapeutictouch.org/about-us/international-tt-contacts/tt-turkey/> adresinden ulaşılmıştır.)
6. Macrae J. *İyileştirici Dokunuşlar*. (Nuray MİNES, Çev. Ed.) İstanbul: Ege Meta Yayınları;2000.
7. Heidt PR. Openness: a qualitative analysis of nurses’ and patients’ experiences of therapeutic touch. *IMAGE: Journal of Nursing Scholarship*. 1990;22(3):180-186.
8. Potter P. What are the distinctions between reiki and therapeutic touch?. *Clinical Journal Of Oncology Nursing*. 2003;7(1):89-91. DOI: 10.1188/03.CJON.89-91
9. Aghabati N, Mohammadi E, Pour Esmail Z. The effect of therapeutic touch on pain and fatigue of cancer patients undergoing chemotherapy. *eCAM*. 2010;7(3):375-381. DOI: 10.1093/ecam/nen006

10. Mackereth P, Wright J. Therapeutic touch: nursing activity or form of spiritual healing?. *Complement Ther Nurs Midwifery*. 1997 Aug;3(4):106-110. DOI: 10.1016/s1353-6117(97)80062-5
11. Daley B. Therapeutic touch, nursing practice and contemporary cutaneous wound healing research. *Journal of Advanced Nursing*. 1997; 25(6):1123-1132. DOI: 10.1046/j.1365-2648.1997.19970251123.x
12. NCCIH. *The Process of Therapeutic Touch*. (05.02.2023 tarihinde <https://therapeutictouch.org/about-us/how-did-therapeutic-touch-begin/the-process-of-therapeutic-touch/> adresinden ulaşılmıştır.)
13. Krieger D. *Therapeutic Touch inner Workbook Ventures in Transpersonal Healing*. USA: Santa Fe, NM: Bear & Company, 1996:21-48.
14. Krieger D. *Accepting Your Power to Heal: The Personal Practice of Therapeutic Touch*. USA: Santa Fe, NM: Bear & Company, 1993:11-45.
15. Diener D. A pilot study of the effect of chakra connection and magnetic unrufile on perception of pain in people with fibromyalgia. *Healing Touch Newsletter, Research Edition*. 2001;1(3):7-8.
16. Matourypour P, Zare Z, Mehrzad V, et al. An investigation of the effects of therapeutic touch plan on acute chemotherapy-induced nausea in women with breast cancer in Isfahan, Iran, 2012-2013. *Journal of Education and Health Promotion*. 2015;4(61). DOI: 10.4103/2277-9531.162380.
17. Meehan TC. Therapeutic touch and postoperative pain: a Rogerian research study. *Nursing Science Quarterly*. 1993;6(2):69-78. DOI: 10.1177/089431849300600206
18. Evanoff A, Newton WP. Therapeutic touch and osteoarthritis of the knee. *Journal of Family Practice*. 1999; 48(1): 11-12.
19. Anderson JG, Suchicital L, Lang M, et al. The effects of healing touch on pain, nausea, and anxiety following bariatric surgery: a pilot study. *EXPLORE: The Journal of Science and Healing*. 2015;11(3):208- 216. DOI: 10.1016/j.explore.2015.02.006
20. Saha S, Bharti A, Rai A, Kumar A, Sandhyasharma K. Effect of therapeutic touch on maternal and neonatal outcomes in primiparous women: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*. 2023 Feb, Vol-17(2): QE01-QE07.
21. Yelkin Alp F, Çınar Yücel Ş. The effect of therapeutic touch on the comfort and anxiety of nursing home residents. *J Relig Health*. 2021 Jun;60(3):2037-2050.
22. Bağcı H, Çınar Yücel Ş. Effect of therapeutic touch on sleep quality in elders living at nursing homes. *Journal of Religion and Health*.2020; 59(3), 1304–1318.
23. Çalışkan MA, Cerit B. Effect of therapeutic touch on sleep quality and anxiety in individuals with chronic obstructive pulmonary disease: A randomized controlled trial. *Complement Ther Clin Pract*. 2021 Nov; 45:101481. doi: 10.1016/j.ctcp.2021.101481.
24. Tabatabaee A, Zagheri Tafreshi M, Rassouli M, et al. Effect of therapeutic touch in patients with cancer: a literature review. *Med Arch*. 2016 Apr; 70(2): 142-147. DOI: 10.5455/med-arh.2016.70.142-147.
25. Turan N, Öztürk A, Kaya N. Hemşirelikte yeni bir sorumluluk alanı: tamamlayıcı terapi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*. 2010;3(1):103-108.
26. İnci F. *Martha Elizabeth Rogers: Üniter İnsan Teorisi*. Ayişe Karadağ, Nurcan Çalışkan, Zehra Göçmen Baykara (editörler) Hemşirelik Teorileri ve Modelleri içinde. 1. Baskı. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık; 2017:466-489.
27. Velioglu P. *Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar*. Yenilenmiş 2. Baskı. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık; 2012:438-471.
28. Meehan TC. Therapeutic touch as a nursing intervention. *Journal of Advanced Nursing*. 1998; 28:117-125. DOI: 10.1046/j.1365-2648.1998.00771.x
29. Özveren H. Ağrı kontrolünde farmakolojik olmayan yöntemler. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*. 2011;83-92.